

Edvard Thomsens Vej 14
2300 København S
Telefon 7221 8800
Fax 7262 6790
info@tbst.dk
tbst.dk

Notat
Sagsnr.: BS0601-00007
02-02-2018

Notat om udvalgets arbejde

1. Udvalgets kommissorium, nedsættelse og sammensætning

Grundlaget for udvalgets nedsættelse, sammensætning og arbejde er kommissorium af 22. september 2014, der er udarbejdet af byggeriets parter og godkendt af klima-, energi- og bygningsministeren.

Formålet med revisionsarbejdet angives i kommissoriet således:

"Hovedformålet med revisionen af AB-systemet er at skabe et aftalegrundlag, som kan håndtere den udvikling såvel teknisk, kompetencefordelingsmæssigt som procesmæssigt, som finder sted i byggebranchen. Samtidig skal aftalegrundlaget være fremtidssikret til imødekommelse af branchens udvikling også i fremtiden. Herudover skal revisionen medvirke til at fremme produktivitet og konkurrence i byggebranchen, herunder også konkurrence med udenlandske parter, samt mindske tvister og konflikter for herved at fremme en generel effektivisering og produktivitetsstigning i Danmark. Revisionsarbejdet skal tillige tilgodese anvendelse af principper om totaløkonomi i byggeopgaver og - projekter.

Et revideret AB-system skal kunne anvendes som aftalegrundlag uanset entreprisens størrelse og omfang, og skal danne den juridiske ramme for forskellige entrepriseretlige projekter, herunder byggearbejder, hvor der projekteres sideløbende med opførelse.

For at skabe et fremtidssikret AB-system skal der i revisionsarbejdet ses på tilrettelæggelsen af en struktur, som løbende kan håndtere opdateringer og ændringer i AB-systemet.

Et revideret AB-system skal være gennemsigtigt og mere internationalt genkendeligt og kunne understøtte aftaleindgåelse med udenlandske parter.

Revisionsarbejdet har ikke til formål at behandle udbudsretlige spørgsmål, dog skal revisionsarbejdet foregå under hensyntagen til udbudsretlige forhold og lovregler”.

Udvalgets medlemmer blev udpeget af klima- energi- og bygningsministeren ved breve af 10. marts 2015. Den aktuelle sammensætning er

Medlem	Indstillet af
Lone Fønss Schrøder (formand)	Klima- energi- og bygningsministeren
Juridisk chef Birgitte Fæster, Byggeskade-fonden (fra 1. august 2016)	BL Danmarks Almene Boliger
Direktør Henrik Lindved Bang, Bygherre-foreningen	Bygherreforeningen
Kontorchef Bo Kobber Petersen, Bygnings-styrelsen	Bygningsstyrelsen
Chefjurist Preben Dahl, Danske Arkitekt-virksomheder	Danske Arkitektvirksomheder
Projektdirektør Henrik Fausing, Dansk Byg-geri	Dansk Byggeri
Chefjurist Marianne Kaae Nielsen, Region Hovedstaden	Danske Regioner
Chefkonsulent Mogens Hansen, Dansk In-dustri (fra 15. februar 2016)	Dansk Industri
Legal director Erik Simonsen, Rambøll Dan-mark A/S	Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Projektchef Henrik Rudfeld, Aarhus Kom-mune (fra 15. februar 2016)	Kommunernes Landsforening
Juridisk konsulent Lars Tolstrup, Kooper-ationen	Kooperationen
Chefjurist Peter Andersen, SMVdanmark	SMVdanmark (tidl. Håndværksrådet)
Underdirektør Jan Eske Schmidt, TEKNIQ	TEKNIQ
Specialkonsulent Vibeke Schiøler Søren-sen, Vejdirektoratet	Vejdirektoratet
Fhv. højesteretsdommer Niels Grubbe	Voldgiftsnævnet for bygge- og an-lægsvirksomhed

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen har varetaget sekretariatsbetjeningen af udvalget, aktuelt med følgende bemanding:

- Kontorchef Birgitte Lundblad (fra 1. februar 2017)
- Fuldmægtig Sofie Grubb Turley
- Fuldmægtig Kresten Nybo Gørtz

2. Udvalgets arbejde

Udvalget afholdt første møde den 6. maj 2015.

Udvalgte besluttede at benytte de 5 første møder til inspirationsoplæg fra eksterne oplægsholdere¹ og en indledende debat om, hvordan revisionen af AB-systemet kunne medvirke til at øge produktiviteten og effektiviteten i byggebranchen og kvaliteten i byggeriet.

De 5 første møder blev endvidere brugt til planlægning af arbejdet, herunder arbejdsform og skriveproces.

Udvalgets besluttede, at den primære arbejdsform skulle være udvalgs-møder, hvor alle medlemmer, formand og sekretariat deltager, og at skrivearbejdet skulle varetages af sekretariatet i samarbejde med Niels Grubbe.

Udvalget besluttede, at revisionsarbejdet skulle foregå ud fra en tematiseret tilgang til AB, ABR og ABT med henblik på at sikre en fælles håndtering af tværgående problemstillinger og dermed større gennemsigtighed og sammenhæng mellem de tre dokumenter.

Følgende 10 temaer har dannet grundlag for udvalgets arbejde:

1. Ydelses-, ansvars- og risikofordeling
2. Anvendelsesområde og kontraktindgåelse
3. Ændrings- og ekstraarbejder
4. Tidsstyring
5. Mangler og ansvarsbegrænsninger
6. Varsling, reklamation og forældelse
7. Tvisteløsning
8. Økonomi
9. Overdragelse af rettigheder og pligter
10. Samfundsansvar

Den tematiserede behandling af AB, ABR og ABT blev påbegyndt den 2. oktober 2015 og afsluttet ved udarbejdelsen af 1. udkast til AB og ABR den 8. maj 2017. Udvalget har under den tematiserede behandling af AB, ABR og ABT inviteret flere eksperter til at holde yderligere inspirationsoplæg for udvalget.²

De afsluttende forhandlinger blev indledt i maj 2017 på baggrund af 1. udkast til AB og ABR. Appendiks, ABT og forenklet AB og ABR indgik i

forhandlingerne fra henholdsvis 12. juni, 6. september og 9. november 2017.

Udvalget bad i efteråret 2017 en række eksperter gennemgå 4. udkast til AB og ABR som en slags præhøring forud for den offentlige høring. Endvidere sendte udvalget i samme periode udkast til bestemmelse om digitale bygningsmodeller i høring hos en række eksperter i digitalt byggeri.

Udvalget har i perioden 6. maj 2015 til 1. februar 2018 afholdt i alt 35 udvalgsmøder fordelt på i alt 52 hele dage. Der er herudover afholdt en række bilaterale møder mellem parterne.

3. Det videre arbejde

AB og ABR bliver nu sendt i offentlig høring den 2. februar 2018 på baggrund af høringsudkast til AB og ABR med svarfrist den 12. marts 2018. I samarbejde med Det Danske Selskab for Byggeret er der planlagt en høringskonference den 21. februar 2018.

Efter høringen vil udvalget bearbejde udkastene i lyset af høringssvarene og implementere de forslag, som udvalget kan tilslutte sig.

Desuden vil udvalget færdiggøre de øvrige dokumenter i AB-systemet, herunder ABT, fire appendikser (APP) og de forenklede AB og ABR.

Udvalget vil desuden færdiggøre sin betænkning med alle teksterne samt bemærkningerne til dem.

Udvalget planlægger at afgive betænkningen i maj 2018.

---

¹ Oplæg i den indledende inspirationsfase:

- Sekretariatsleder Rolf Simonsen, Værdibyg, om byggeproces.
- Chairman Richard Saxon, The Joint Contracts Tribunal (JCT), om engelsk perspektiv på byggebranchen og BIM.

² Oplæg under den tematiserede behandling:

Oplæg om ydelses-, ansvars- og risikofordeling

- Projektdirektør Finn Bloch, Nyt Hospital Hvidovre, om udfordringer ved byggeri i dag og ønsker til et nyt AB-system.
- Adm. koncerndirektør Torben Biilmann, MT Højgaard A/S, om MT Højgaards turnaround, produktivitsudfordringer, udfordringerne i AB-systemet og anbefalinger til fremtidens AB-system.
- Arkitekt Kolja Nielsen, CEBRA, om rådgivers forhold og ønsker til nyt AB-system.
- Jesper Nybo Andersen, ORBICON, om rådgivningsbranchen nu og i fremtiden og ønsker til et nyt AB-system.

Oplæg om udbud

- Professor, ph.d. Steen Treumer, om den nye udbudslov.
- Specialkonsulent, Rasmus Horskjær Nielsen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, om den nye udbudslov.

Oplæg om varsling, reklamation og forældelse

- Advokat Siw Linderud, Entreprenørforeningen bygg og anlegg, Norge, og advokat Yvonne Curtis Delphin, Statsbygg, Norge, om præklusive frister ved ændringsarbejder.

Oplæg om digitalt byggeri

- Advokat Bo Schmidt Pedersen, Kammeradvokaten, om digitalisering i byggeriet.
- Ekspertisechef Stig Brinck, om IKT og den digitale byggeproces.
- Besøg hos MT Højgaard A/S med oplæg fra adm. koncerndirektør Torben Biilmann, technical director Peter Bo Olsen og divisions direktør Niels W. Falk

Oplæg om samarbejdsformer

- Professor, dr. jur., Ole Hansen, om nye samarbejdsformer.
- Civilingeniør Örjan Larsson, om projektet Malmö City Tunnel.
- Direktør Lars M. Carlsen, Aarsleff, om det gode samarbejde og Aarsleffs erfaringer fra samarbejdet om Øresundsforbindelsen og projektet Malmö City Tunnel.
- LL.M Tomi Flink, om samarbejdsformer og adapted project alliance.
- Civilingeniør Torben Naldal, COWI, om byggeriets faser og organisering

Oplæg om rådgiverroller, ydelser og begreber

- Arkitekt MAA, Kim Christiansen, om ydelsesbeskrivelserne for byggeri og planlægning.

Oplæg om arbejdsmiljøregler

- Chefkonsulent Kell Guldager Petersen, Arbejdstilsynet, om arbejdsmiljøregler i forhold til et byggeprojekts aktører.

Oplæg om tvisteløsning

- Advokat Michael Gjedde-Nielsen, VILTOFT Advokatpartnerselskab, om voldgift og alternativer til voldgift.

-
- Advokat Christian Johansen, Bruun & Hjejle, om sagkyndig beslutning og uformel bedømmelse.
  - Advokat Kasper Mortensen, Kammeradvokaten, om mediation.
  - Generalsekretær Steffen Pihlblad og advokat Jesper Lett, Voldgiftsinstituttet, om voldgift.

Oplæg om forsikringsmuligheder

- Forsikring & Pension v/ advokat Klaus Rasmussen, Alm. Brand, afdelingsleder Søren Viltoft Baatrup, Topdanmark og advokat Vibeke Henriques Johansson, Forsikring & Pension om byggeriets forsikringer.
- Direktør Thomas Berg, Gjensidige Forsikring og Account Executive Ester Hoffman-Bang m.fl., If Forsikring om forsikringsmuligheder i bygge- og anlægsbranchen.